

Benlik Kuram? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Benlik Kuram? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17536>

Özet

Benlik Kuram? Ölçe?i (BKÖ), bireylerin kendi yetenekleri ve ki?ilik özellikleri hakk?ndaki örtük inançlar?n? de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmif bir psikolojik araçtır. Bu ölçek, orijinal yap?s?n?n Türkçe'ye uyarlanması çal??ması kapsamında Yavuzer, Karata? ve Polat Demir (2017) tarafından Türkiye örnekleminde **geçerlilik** ve **güvenilirlik** aç?s?ndan test edilmiştir. Ölçek, kuramsal olarak öngörülen dokuz faktörlü yapıyı korumakta olup, 36 maddeden oluşmakta ve 5'li **Likert** derecelendirme sistemi kullanmaktadır. Yapılan analizler, BKÖ'nün Türk üniversite öğrencileri popülasyonunda kullanılmak üzere yapısal ve kriter geçerliliğe sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Benlik Kuram?, Ölçek Uyarlaması, Yapısal Geçerlilik, Güvenilirlik, Üniversite Öğrencileri, **Faktör Analizi**, Psikometri.

Yazarlar

Yasemin Yavuzer, Zeynep Karata?, Burcu Polat Demir.

Amaç

Benlik Kuram? Ölçe?i'nin (BKÖ) temel amacı, bireylerin ki?isel yeteneklerinin ve özelliklerinin ne ölçüde sabit (varlık kuram?) ya da geli?tirilebilir (artırmsal kuram) olduğuna dair inançlar?n? sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu uyarlama çal??ması, özgün ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve dili bağlamında inceleyerek, ölçe?in Türkiye'deki araştırmacılar tarafından kullanılmasına olanak sağlamayı hedeflemiştir.

Ölçek, özellikle eğitim ve gelişim psikolojisi alanlarında bireylerin motivasyon, başarı yönelimi ve zorluklarla başa çıkma stratejilerini anlamada önemli bir araç olarak kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Bu amaçla, 36 maddenin dokuz alt boyutta toplandı yapı, Türk üniversite öğrencileri üzerinde doğrulanmıştır.

Yapı

Ölçek, Carol Dweck'in çal??malarına dayanan ve bireyin ki?isel özelliklerinin doğası hakk?ndaki örtük inançlar?n? (Implicit Theories of Self) ölçe?en **Benlik Kuram?** yap?s?n? de?erlendirmektedir. Bu yapı, genellikle zekâ, ki?ilik ve ahlak gibi alanlarda sabit veya de?işken inançlar? kapsar.

Türkçe uyarlamada, ölçe?in dokuz faktörlü bir yapıya sahip olduğunu tespit edilmiştir. Bu faktörler,

orijinal ölçe?in teorik çerçevesine paralel olarak, benli?in farklı yönlerine dair inançlar? temsil etmektedir. Ölçek maddeleri, bu dokuz boyutu kapsamlı bir şekilde temsil edecek şekilde tasarlanmıştır.

Geçerlik

BKÖ'nün yapı geçerlili?i, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) yöntemleriyle incelenmiştir. DFA, 426 Türk üniversite öğrencisinden toplanan veriler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları, kurulan dokuz faktörlü modelin veriyle uyumlu olduğunu göstermiştir.

Uyum indeksleri incelendiğinde, elde edilen değerler modelin kabul edilebilir düzeyde olduğunu kanıtlamıştır: RMSEA=0.04, NNFI=0.95, CFI=0.95, GFI=0.89 ve AGFI=0.85. NFI değeri (0.88) istenen değere yakın bulursa da, diğer tüm değerler ölçe?in yapı geçerlili?ine sahip olduğunu güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Ölçe?in kriter geçerlili?i, BKÖ'nün diğer psikolojik yapılarla ilişkisi incelenerek sağlanmıştır. BKÖ toplam puanının Pozitif Duygu (PD) ($r=0.54$, $p<0.01$) ve Genel Benlik Etkilili?i (CBSE) ($r=0.58$, $p<0.01$) ile pozitif yönde; Negatif Duygu (ND) ($r=-0.39$, $p<0.01$) ve Başarısızlık Durumunda Duygusal Durum Ölçe?i (BDÖ) ($r=-0.56$, $p<0.01$) ile negatif yönde anlamlı ilişkiler gösterdiği bulunmuştur. Bu korelasyonlar, ölçe?in beklenen teorik ilişkileri yansıttığını ve kriter geçerlili?ine sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Benlik Kuram? Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarlılık ve test yarılama yöntemleriyle değerlendirilmiştir. 36 maddenin tamamına ilişkin hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) **0.84** olarak oldukça yüksek bulunmuştur.

Test yarılama yöntemi kullanılarak hesaplanan **güvenilirlik** katsayısı, Spearman-Brown düzeltmesi ile **0.79**'dur. Alt boyutlara ilişkin alfa değerleri 0.52 ile 0.88 arasında değişmekte olup, genel olarak kabul edilebilir sınırlar içerisindedir. Ayrıca, madde-toplam korelasyon katsayıları 0.30 ile 0.78 arasında değişmektedir, bu da maddelerin ölçe?in genel yapısıyla uyumlu olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yapısı, iki aşamalı bir yaklaşımla incelenmiştir. İlk olarak, 370 Türk üniversite öğrencisinden elde edilen verilerle Açıklayıcı **Faktör Analizi** (AFA) yapılmıştır. Verilerin AFA için uygunluğu KMO (0.79) ve Barlett Sphericity Testi ($\chi^2=3874.47$, $p<0.01$) sonuçlarıyla doğrulanmıştır.

AFA sonucunda, özde?erleri 1.00'ın üzerinde olan dokuz bile?enin varl??? saptanm???r, bu da ölçe?in dokuz faktörlü kuramsal yap?sın? desteklemektedir. Bu dokuz faktör, toplam varyansın %55.98'ini aç?klamaktadır. Maddelerin faktör yükleri 0.34 ile 0.89 arasında de?mektedir. Kuramsal olarak öngörülen boyutta yeterli faktör yüküne sahip olmayan be? madde (8, 13, 24, 25, 33) dilsel sorunlar nedeniyle revize edilmi?, ancak özgün ölçekle paralelli?i korumak amacıyla ç?kar?lmam???r. Son olarak, 426 ki?ilik ayr? bir örneklemede gerçekleştirilen DFA, dokuz faktörlü yap?y? do?rulama?? ve ölçe?in yap?sasal geçerlili?ini peki?tirmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: 36 madde, 9 alt boyutlu, öz bildirim envanteri.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik

Popülasyon Detaylar?: AFA için 370, DFA için 426 Türk üniversite ö?rencisi kullan?lm???r.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert** tipi derecelendirme (1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

Örtük ?nançlar, Psikometrik Özellikler, Yap?sasal E?itlik Modellemesi, Cronbach Alfa, **RMSEA**, Korelasyon.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Yasemin YAVUZER (yyavuzer@hotmail.com)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Türkçe uyarlama çal??ması 2017 y?l?nda yay?mlanm???r.

?leti?im ve ?zinler: Ölçe?in sorumlu yazar? Yasemin Yavuzer olup, ileti?im adresi yyavuzer@hotmail.com üzerinden sa?lanabilir.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir. The original PDF can be downloaded here: [benlik-kurami-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yavuzer, Y., Karata?, Z. ve Polat Demir, B. (2017). Benlik Kuram? Ölçe?inin Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 18(2), 161-168. (Makale ba?lant?s?: [ejmanager.com](#))

Benlik Kuram? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynakta ölçe?in maddeleri veya alt boyut isimleri listelenmemi?tir. Bu nedenle, ölçek maddeleri bu giri?te sunulamamaktad?r. Maddeler için referans kayna?a ba?vurulmas? gerekmektedir.